

A tűzember

Vékony füstkígyók emelkednek a szürkés kövek közül, kanyarogva kúsznak az égre, siklók, kobrák, aztán egyre nagyobbak és kövérebbek, anakondák, füstpítónok. Az eget nyaldossák villás, szürke nyelvükkel. A nap sápadt fénye egyre jobban elhalványodik, szürkül, vagy csak az egyre terebélyesedő füst miatt száll hirtelen komor árnyék a tájra.

Órákig ülnek így a lassan lángra kapó kövek körül, füstöt lélegezve, eggyé válva a füsttel. Árnyalakok, akik időnként újabb és újabb kőszéndarabokkal borítják be a kicsapó lángnyelveket. Várakoznak, kóvályognak az izzó rakás körül, sötétben, elmosódott körvonalakkal, mint emberalakú füstképződmények.

Majd beáll a teljes sötétség. Az égen kigyúlnak a csillagok, a füstöt elfújja a feltámadó esti szél. A fekete kőszénhalmok között most izgága tűznyelvek nyújtózkodnak.

A lángok időnként megvilágítanak egy alakot, egy kart, egy arcot, az imént még szürke füstemberek arca most fényesen ragyogna fejükre csavart élénk színű kendők alatt. Szemek villannak meg,

egy-egy száj, fül, hajtincsek... A tájat eddig megülő csendet beszédfoszlányok, tompa kiáltások törnek meg. Időnként kacagás csendül – ahogy leejtett bádogbögre gurul a betonpadlón.

Különösen egy kék színű kendő tűnik ki a narancs lángokkal ellenpontozott sűrű, fekete háttérből. Egy tizenöt év körüli gyerekember, Raj fejét védi. Hajlamosak vagyunk neki tulajdonítani a meg-megkoccanó kacajcserepeket. Az arcán halvány mosoly árnyéka ül, beletörődő, ott ragadt a szája sarkában. Nem lehet eldönteni, szomorú-e vagy vidám, mint ha örökre egy átmeneti, meghatározhatatlan lelkiállapotban leledzene. De a fején díszelgő kék turbán mégis az öröm felé billenti ezt a választ, legalábbis így látszik.

Néha követ dob a lángokra, körbejárja a helyet, majd visszaül a társai közé. Beszélgetnek, de nem hallani, mit mondanak.

Raj az elmúlt napok emlékét forgatja magában. Elégedett azzal, amit lát: rég volt ilyen szép zsákmányuk. Legalább négyszáz kiló kőszemet hordtak össze a kiegészítő helyre, ahol egy teljes napon át ég lefojtva az összetört, nyers kőszén. Ha kihűl, zsákokba pakolják, dróttal bekötözik a zsákok száját, és kerékpárra erősítve betolják a közeli városba. Ha szerencsésük van, és jó vásárt csinálnak, egy hétre van

élelem, és még marad egy kevés apró is. Aztán egy hét múlva kezdődik minden előlről.

Reggelente korán kiállnak az útra, ahol a bille-nős teherautók a kőszent szállítják a közeli bányá-ból. Onnan lehetetlen szenet lopni, fegyverrel őrzik. A kamionokat viszont nem, és azok a rossz úton, a rozsdás vashídtól nem messze, nem hajthatnak gyorsan, elébük lehet állni, megállásra készíteni a sofőröket, vagy legalább lassításra bírni őket. Így fel lehet kapaszkodni a raktérbe, majd a kőszén rako-mány tetején ügyel-bajjal egyensúlyozva ki-ki meg-próbál minél több követ ledobálni a kocsni mögé, az útra. Ezeket a többiek, vagyis a kicsik és azok, akik már nem elég gyorsak és ügyesek, hogy fel tudjanak kapaszkodni egy mozgó járműre, majd biztonságosan leugrani róla, nagy kosarakba gyűjtik.

Ez a foglalkozásuk: széntolvajok. Kemény munka, és nem veszélytelen, ezzel keresi kenyerét Raj egész családja és az egész falu. Már ha falunak lehet nevezni a kezdetleges építőanyagokból, agyag-ból, kartonból összetákolt hajlékok kusza halmazát.

Mikor kiállnak az útra, és felbukkan a távolban az első teherautó, Rajnak összeszorul a gyomra. Bizonyára a többieknek is, de nem beszélnek erről. A félelem, a veszély, a baleset lehetősége tabu. Raj sem felejt el soha szerencsétlenül járt társukat, aki

Az elefánt

Megmosakodtak, tiszta ruhába öltöztek, az önkéntesek kettős sorba állították őket. A betonozott udvarra begurult egy szép, színes autóbusz, csillogtak az ablakai, a lámpái ragyogtak. Szinte zajtalanul érkezett, lassított, halk sziszegő hangot hallatva kinyílt az ajtaja. A csoportot felterelték, a gyerekek félnken, de boldogan vették birtokba a járművet, élvezték a szokatlanul kényelmes üléseket, a zavarba ejtő tisztaságot. Öt-tizenkét év közötti fiúk és lányok voltak, a menekülttábor lakói. A nagyváros melletti szigeten éltek, volt, aki évek óta, volt, aki csak pár hónapja érkezett. Aznap kirándulni vitték őket, izgatottan készültek rá, hogy megpillanthassák a várost, melynek kapujában úgy várahoztak már hosszú-hosszú ideje, mint akik a mennyországba várják a bebocsáttatásukat.

A zsbongó sereg elnémult, amikor az autóbusz kigördült a tábor kapuján. Először hagyhatták el a szögesdróttal körbevett barakkokból álló „közponot”. Sokuknak már emlékeik sem voltak arról, milyen volt „szabadon”, nem rácsok és szögesdrót kerítések között élni. A családtagok mindennap el-

mondták egymásnak, hogy nem sokáig lesznek már itt, csak egy keveset kell még kibírni, és minden jóra fordul, új életet kezdhetnek. De mégis, mintha már egy örökkévalóság óta tartana ez az állapot, egyik nap olyan, mint a másik. Most pedig a gyerekek, ha rövid időre is, részesülhetnek a csodában, megtörténik velük az, amit szinte elképzelhetetlennek gondoltak, átlépi a kaput, néhány órára elhagyhatják a menekülttábort. Az arcok szinte rátapadtak a jármű ablakaira. A gyerekek áhitattal szívták magukba mindazt, amitől hónapokig, évekig meg voltak fosztva, megbabonázva nézték a bokrokat, fákat, járdákat, szemeteskukákat. És mindent hihetetlenül szépnek találtak.

Min a többieknél is feszültebben figyelte az autóbussz ablaka előtt elsuhanó tájat. Szinte transzban volt a látványtól. Min egyike volt azoknak a gyerekeknek, akik a menekülttáborban születtek. Nem ismertek más valóságot, csak a párhuzamos elhelyezésű betonbarakkok valóságát. Egy darab a tengerből, az öböl túloldalán magasodó hegyekből és a fejük feletti égbolttól – ez volt minden, amit a külvilágból láthattak. Min szerette nézni a felhőalakzatokat, ez az önmagát soha nem ismétlő felhőjáték jelentette számára a legkellemesebb szórakozást. Sokáig elképzelni sem tudta, hogy lehet ennél szebb

bármi is. Miközben az autóbusz a nagyváros külső kerületeit szelte át, szinte sokkolta, hogy mennyivel szebb, mennyivel gazdagabb a szögesdróton túli világ. Amit látott, felülmúlta minden várakozását.

Az autóbusz megállt egy jelzőlámpánál. A gyerekek most alaposabban szemügyre vehették mindazt, amit a jármű ablakaiból látni lehetett. Egy kiáltás törte meg a feszült csendet:

– Ott! Mekkora!!!

Az arcok még jobban rátapadtak az ablakokra, mindenki azt a nagy valamit kereste tekintetével, ami Minből kiváltotta a csodálkozó kiáltást.

– Mekkora! Úristen, nagyon nagy! – kiáltotta Min, és látszott rajta, hogy egészen magán kívül van.

Senki sem látott semmi különöset, hiába figyeltek. A Min mellett ülő önkéntes felállt a székről, hogy jobban lássa Min feje fölött az utcát, hátha megpillanthatja, mi az, ami ekkora hatással van a hatéves kislányra. De nem látott semmi különöset, csak néhány járókelőt, egy zsebkendőnyi zöldövezetet néhány paddal és egy fiatal lányt, aki egy kutyát sétáltatott.

– Egy patkány! Nagyon nagy! – kiáltozott tovább Min.

Az önkéntes most még jobban meresztgetni kezdte a szemét, hol látja ez a gyerekek azt a hatalmas pat-

